

Електронний журнал «Ефективна економіка» включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 975 від 11.07.2019). Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292.
Ефективна економіка. 2026. № 5.
ISSN 2307-2105

Copyright © The Author(s). This is an open access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License 4.0 (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>).

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2026.5.129>

УДК 336.76:330.341

М. П. Федішин,

к. е. н., доцент, доцент кафедри фінансів і кредиту,

Чернівецький національний університет імені Ю. Федьковича

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-0807-6814>

Л. В. Попова,

к. е. н., доцент, доцент кафедри фінансів і кредиту,

Чернівецький національний університет імені Ю. Федьковича

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-7015-5567>

FINTECH ЯК ОСНОВА ФОРМУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЧНИХ ДРАЙВЕРІВ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ

M. Fedyshyn,

PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Finance and Credit, Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University

L. Popova,

PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Finance and Credit, Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University

FINTECH AS A BASIS FOR THE FORMATION THE TECHNOLOGICAL DRIVERS OF THE DIGITALIZATION OF FINANCIAL SERVICES

У статті досліджено еволюцію фінансових технологій як системну основу формування технологічних драйверів цифровізації фінансових послуг. Обґрунтовано, що розвиток FinTech трансформує фінансовий сектор не лише на рівні окремих інновацій, а як комплексний процес зміни бізнес-моделей, інфраструктури та взаємодії з клієнтами. Проведено узагальнення наукових підходів до трактування фінансових технологій, визначено їх еволюційні етапи та систематизовано ключові технологічні драйвери цифрової трансформації, серед яких штучний інтелект, Big Data, блокчейн, хмарні технології, відкриті API та мобільні платформи. Доведено, що фінтехкомпанії виступають каталізаторами інновацій та формують нову архітектуру фінансового ринку. Результати дослідження дозволяють поглибити теоретичне розуміння цифровізації фінансових послуг та можуть бути використані для формування стратегій розвитку фінансового сектору.

The article examines the evolution of financial technologies as a fundamental basis for the formation of technological drivers of financial services digitalization. The study systematizes scientific approaches to defining financial technologies and identifies the key stages of their evolution, from the initial development of financial communication systems to the modern platform-based digital ecosystem. A theoretical approach to defining the essence of financial technologies is proposed, which creates technological, functional, institutional and service dimensions of FinTech and represents a set of innovative digital tools, business processes and organizational models that are used to create, provide and improve financial services, increase their efficiency, accessibility and customer orientation. It is substantiated that FinTech represents not only a set of innovative solutions, but a comprehensive process of transformation that affects business models, financial infrastructure, and customer interaction.

Special attention is given to the identification and systematization of the main technological drivers of digital transformation, including artificial

intelligence, big data analytics, blockchain technologies, cloud computing, open APIs, and mobile platforms. It is proved that the synergy of these technologies forms a new architecture of the financial sector characterized by increased efficiency, scalability, accessibility, and customer orientation.

The article also highlights the role of fintech companies as key agents of innovation, which accelerate technological competition, reduce transaction costs, and expand access to financial services. It is argued that fintech is transforming traditional financial institutions and contributing to the development of platform-based ecosystems and new models of financial intermediation.

The results of the research contribute to a deeper theoretical understanding of financial services digitalization and can be applied in the development of strategic approaches to the transformation of the financial sector in the context of the digital economy.

Ключові слова: *фінансові технології (FinTech), еволюція, фінтехкомпанії, фінтех індустрія, фінансові послуги, технологічні драйвери, цифровізація, трансформація, фінансовий ландшафт.*

Keywords: *financial technology (FinTech), evolution, fintech companies, fintech industry, financial services, technological drivers, digitalization, transformation, financial landscape.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. У сучасних умовах цифрової трансформації фінансового сектору фінансові технології (FinTech) перестали бути інструментом оптимізації окремих операцій і перетворилися на ключовий чинник структурних змін у наданні фінансових послуг. Розвиток цифрових платформ, хмарних обчислень, штучного інтелекту, великих даних і розподілених реєстрів змінює логіку функціонування фінансових ринків, бізнес-моделі фінансових установ і характер взаємодії з клієнтами. За цих умов зростає потреба наукового осмислення не лише

процесів цифровізації фінансових послуг, а й еволюційних передумов формування технологічних драйверів цього процесу. Незважаючи на значну кількість досліджень у сфері цифровізації фінансового сектору, наукова увага переважно зосереджується на прикладних аспектах упровадження окремих фінтех-рішень або оцінці їх впливу на діяльність фінансових установ. Водночас фінансові технології здебільшого розглядаються фрагментарно, без урахування їх еволюційного розвитку та ролі у формуванні системних технологічних драйверів цифровізації фінансових послуг. Такий підхід обмежує розуміння закономірностей цифрової трансформації фінансового сектору.

Наукова проблема, що розглядається у статті, полягає у формуванні цілісного теоретичного бачення взаємозв'язку між еволюцією фінансових технологій і процесом формування технологічних драйверів цифровізації фінансових послуг. Недостатньо дослідженим залишається питання того, як послідовні етапи розвитку фінансових технологій трансформуються у ключові технологічні чинники, що визначають напрям, темпи та глибину цифровізації фінансових послуг. Це ускладнює формування узгоджених наукових підходів і стримує розвиток теоретичних моделей цифрової трансформації фінансового сектору. Зазначена проблематика тісно пов'язана з важливими науковими та практичними завданнями, зокрема формуванням концептуальних засад цифрової трансформації фінансових послуг, визначенням технологічних пріоритетів розвитку фінансового сектору та удосконаленням регуляторних підходів. Усвідомлення еволюційної природи фінансових технологій є необхідною умовою для обґрунтованого стратегічного планування цифрового розвитку фінансових установ і фінансових систем загалом.

Наукова новизна статті полягає у теоретичному узагальненні еволюції фінансових технологій як основи формування технологічних драйверів цифровізації фінансових послуг, що дозволяє перейти від фрагментарного аналізу FinTech до цілісного теоретичного бачення цифрової трансформації

фінансового сектору. Фінансові технології розглядаються як системний процес, що формує стійкі технологічні передумови цифрової трансформації фінансових послуг, а не лише як сукупність окремих інноваційних рішень. В роботі удосконалено підхід до ідентифікації технологічних драйверів цифровізації фінансових послуг шляхом їх інтеграції в єдину систему (AI, Big Data, Blockchain, Cloud, API, Mobile), що формує архітектуру сучасного фінансового ринку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження фінансових технологій та цифровізації фінансових послуг активно розвиваються у працях як іноземних, так і українських науковців. Значний внесок у формування теоретичних підходів до трактування FinTech здійснили Arner, Barberis & R. Buckley [1], які розглядають фінансові технології як комплекс цифрових рішень, що трансформують фінансовий сектор під впливом технологічних та інституційних змін. Р. Schueffel [2] трактує FinTech як окрему фінансову індустрію, засновану на використанні технологій для вдосконалення фінансової діяльності, тоді як Р. Gomber, J.-A. Koch & M. Siering [3] акцентують увагу на цифрових бізнес-моделях, платформах і нових формах взаємодії з клієнтами.

Окремий напрям досліджень присвячений розвитку фінансових технологій в сучасній економіці [4] та їх ролі у трансформації фінансового сектору. Т. Philippon [5] обґрунтовує зростання ефективності технологічних компаній у сфері фінансового посередництва та зниження транзакційних витрат. У сучасних аналітичних звітах і наукових дослідженнях [6-9] особлива увага приділяється технологічним драйверам цифровізації, серед яких штучний інтелект, Big Data, блокчейн, відкриті API, цифрові платформи та автоматизація фінансових процесів.

Українські науковці А.Ю. Семеног, Я.М. Кривич і С.В. Цирулик [10], Л.Г. Кльоба, Н.М. Добош та О.П. Сорока [11-12] досліджують FinTech переважно у контексті цифровізації банківського сектору, розвитку онлайн-фінансів, відкритого банкінгу та інноваційних фінансових сервісів. У цих

роботах підкреслюється роль фінансових технологій у підвищенні доступності фінансових послуг, розвитку цифрових каналів обслуговування та формуванні нових моделей взаємодії між банками й клієнтами.

Попри значну кількість наукових праць, у сучасній літературі відсутній цілісний підхід до трактування еволюції FinTech саме як основи формування технологічних драйверів цифровізації фінансових послуг. Більшість досліджень або зосереджується на описі окремих технологій і трендів, або аналізує наслідки цифровізації для фінансових установ без інтеграції цих процесів у єдину теоретичну модель. Саме зазначені прогалини зумовлюють наукову новизну даного дослідження, яке спрямоване на теоретичне узагальнення еволюції фінансових технологій як основи формування технологічних драйверів цифровізації фінансових послуг. Методологічно дослідження базується на критичному аналізі, порівнянні та синтезі наукових і інституційних підходів до FinTech і цифрової трансформації, що дозволяє підвищити узгодженість теоретичних положень і окреслити напрями подальших досліджень у цій сфері.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Сучасні дослідження у сфері FinTech і цифровізації фінансових послуг формуються на перетині концептуального осмислення фінансових технологій, аналізу цифрової трансформації фінансового сектору та визначення технологічних чинників, що впливають на зміну фінансових бізнес-моделей. Водночас наукові підходи до вивчення цих процесів часто залишаються фрагментарними, що ускладнює формування цілісного бачення взаємозв'язку між еволюцією фінансових технологій і формуванням технологічних драйверів цифровізації фінансових послуг. Метою дослідження є теоретичне узагальнення еволюції фінансових технологій та обґрунтування їх ролі як основи формування технологічних драйверів цифровізації фінансових послуг.

Для досягнення поставленої мети у статті визначено такі завдання: узагальнити наукові підходи до трактування суті та змісту фінансових

технологій; проаналізувати еволюційні етапи розвитку фінансових технологій у контексті цифрової трансформації фінансового сектору; ідентифікувати ключові технологічні драйвери цифровізації фінансових послуг; обґрунтувати взаємозв'язок між еволюцією фінансових технологій і формуванням технологічних драйверів цифровізації фінансових послуг; систематизувати теоретичні положення щодо ролі фінансових технологій у процесах цифровізації фінансових послуг.

Виклад основного матеріалу дослідження. Еволюція фінансових технологій є послідовним процесом трансформації фінансових послуг під впливом технологічних, економічних, інституційних і соціальних змін. FinTech сформувався не як окрема інновація, а як системне явище, що змінює бізнес-моделі фінансових установ, ринкову інфраструктуру, поведінку споживачів і способи надання фінансових послуг. У XXI столітті фінансові технології стали одним із ключових чинників конкурентоспроможності фінансового сектору. За підходом D. Arner, J.Barberis & Buckley [1], сучасний FinTech – це не окрема технологія, а парасолькове поняття, що охоплює широкий спектр цифрових інструментів, бізнес-моделі та інфраструктурні рішення, зокрема блокчейн, штучний інтелект, мобільні платформи, API та хмарні технології. У науковій літературі переважно виокремлюють чотири хвилі розвитку FinTech, які відображають поступову зміну технологічної основи фінансового сектору [1; 5] (табл. 1).

Таблиця 1. Етапи еволюції фінансових технологій

Етап	Хронологія	Ключові інновації
FinTech 1.0	1866–1967	Телеграф, електричні системи зв'язку
FinTech 2.0	1967–2008	Банкомати, електронні платежі, SWIFT
FinTech 3.0	2008–2014	Стартапи, мобільні платежі, P2P кредитування
FinTech 4.0	2014–теперішній час	III, блокчейн, open banking, SuperApps

Джерело: 1;5

Перший етап FinTech 1.0 (1866–1967) пов'язаний із формуванням інформаційної інфраструктури фінансів. Його основою стали телеграф, трансатлантичні канали зв'язку, перші міжбанківські платіжні мережі та механізовані бухгалтерські системи. Саме в цей період було закладено

передумови для розвитку електронних фінансових транзакцій.

Другий етап FinTech 2.0 (1967–2008) характеризується цифровізацією банківської діяльності. Ключовими інноваціями цього періоду стали банкомати, електронні платежі, карткові мережі, SWIFT, комп'ютеризація банківських процесів та інтернет-банкінг. У цей період банки залишалися основними провайдерами фінансових інновацій, а електронні платіжні системи стали ядром глобальної фінансової інфраструктури.

Третій етап FinTech 3.0 (2008–2014) пов'язаний із активним розвитком фінтехстартапів після глобальної фінансової кризи 2008 року. Зниження довіри до традиційних банків, поширення мобільних технологій і потреба в дешевших фінансових сервісах сприяли появі P2P-кредитування, мобільних платежів, цифрових гаманців та альтернативних моделей обслуговування. На цьому етапі частина фінансових функцій почала переходити від банків до технологічних компаній.

Четвертий етап FinTech 4.0 (з 2014 року до сьогодні) характеризується платформізацією фінансових послуг, розвитком штучного інтелекту, Big Data, блокчейну, відкритого банкінгу, API та супердодатків. Фінансові послуги дедалі частіше надаються через цифрові екосистеми, у яких банки, фінтехкомпанії, технологічні платформи та інші учасники взаємодіють у межах єдиної цифрової інфраструктури.

Попри активний розвиток FinTech, у науковій літературі досі немає єдиного підходу до трактування поняття «фінансові технології». У різних дослідженнях акценти робляться на технологічному, інституційному, сервісному або функціональному аспектах цього явища. Узагальнення підходів іноземних та українських дослідників подано у табл. 2.

Порівняльний аналіз підходів дає змогу виокремити кілька спільних ознак фінансових технологій. По-перше, FinTech базується на використанні цифрових, інформаційно-комунікаційних і платформних рішень. По-друге, його функціональне призначення полягає у підвищенні швидкості, зручності, персоналізації та доступності фінансових послуг. По-третє, FinTech формує

новий інституційний сегмент фінансового ринку, у якому поряд із банками активно діють технологічні компанії, необанки, платіжні сервіси та цифрові платформи.

Таблиця 2. Підходи до трактування суті поняття «фінансові технології»

Автор	Пояснення суті дефініції
Семенов А.Ю., Кривич Я.М., Цирулик С.В.	Фінансові технології трактуються як «технологічно зумовлені інновації у сфері фінансових послуг, що можуть призводити до появи нових бізнес-моделей, додатків, процесів або продуктів і тим самим впливати на структуру фінансових ринків, конкуренцію та фінансову стабільність [10, с.100]
Arner D. W., Barberis J., Buckley R. P.	Розглядають FinTech як технологічно забезпечені фінансові рішення, тобто використання цифрових технологій для створення, надання та вдосконалення фінансових послуг і продуктів у відповідь на структурні зміни у фінансовому секторі. [1]
Schueffel P.	Дає «узагальнювальне» визначення: FinTech – це нова фінансова індустрія, що застосовує технології для вдосконалення фінансової діяльності, тобто акцент робиться не лише на інструментах, а на формуванні окремого сектору економіки, який структурно трансформує традиційні фінансові послуги [2].
Gomber P., Koch J., Siering M.	Автори розглядають фінансові технології у зв'язці з «цифровими фінансами» як сукупність нових фінансових продуктів, бізнес-моделей, програмного забезпечення та форм взаємодії з клієнтом, які створюються як FinTech-компаніями, так і інноваційними фінансовими установами [3].
Мазур В. В.	Українські науковці інтерпретують фінансові технології як послуги, що надаються технологічними компаніями за допомогою спеціалізованого програмного забезпечення, орієнтованого на задоволення фінансових потреб клієнтів; наголос робиться на сервісному вимірі («технологічні сервіси» у фінансовій сфері) [13].
Кльоба Л. Г., Добош Н. М., Сорока О. П.	Визначають фінансові технології як технології, що допомагають компаніям управляти фінансовими аспектами діяльності, включно з новими програмами, процесами та бізнес-моделями; підкреслюється роль фінтеху як основи онлайн-транзакцій і дистанційного доступу до фінансових послуг через електронні канали зв'язку [11-12]
Тарасюк М. В., Кощєєв О. О., Дудинець Л. А.	Трактують фінансові технології як динамічно розвинений сегмент на перетині фінансових послуг і технологій, де технологічні стартапи й нові учасники ринку застосовують інноваційні підходи до продуктів і послуг, що традиційно надавалися фінансовими установами; водночас наголошується на тому, що фінтех охоплює не лише фінансовий сектор, а й суміжні галузі, пов'язані з рухом фінансових потоків [13].

Узагальнено за 1-3; 10-13

У межах цього дослідження фінансові технології доцільно розглядати як сукупність інноваційних цифрових інструментів, бізнес-процесів і організаційних моделей, що використовуються для створення, надання та

вдосконалення фінансових послуг, підвищення їх ефективності, доступності та клієнтоорієнтованості. Таке визначення поєднує технологічний, функціональний, інституційний і сервісний виміри FinTech.

Формування сучасної фінтехіндустрії визначається трьома групами чинників. До технологічних належать штучний інтелект, машинне навчання, мобільні платформи, відкриті API, хмарні обчислення та блокчейн. Вони дають змогу створювати фінансові продукти, які працюють швидше, дешевше та персоналізованіше, ніж традиційні банківські сервіси. Економічні чинники пов'язані з глобалізацією капіталу, посиленням конкуренції між банками й технологічними компаніями та потребою у зниженні операційних витрат. Інституційні чинники охоплюють розвиток відкритого банкінгу, регуляторних «пісочниць», цифрових стандартів і спеціального регулювання фінтехринку.

Отже, FinTech перетворився з допоміжного інструменту фінансового сектору на один із ключових елементів цифрової економіки. Його еволюція створила передумови для появи супердодатків, платформних екосистем і гібридних моделей взаємодії банків та фінтехкомпаній.

Розвиток фінансових технологій сформував основу для цифровізації фінансових послуг. Якщо ранні етапи FinTech були пов'язані переважно з автоматизацією окремих операцій, то сучасний етап передбачає глибоку трансформацію бізнес-моделей, каналів обслуговування, систем управління ризиками, моделей конкуренції та регуляторного середовища.

Цифровізація фінансового сектору ґрунтується на використанні технологічних драйверів, які визначають напрями та темпи його розвитку. На основі аналізу наукових праць, міжнародних звітів [18–21] та українських досліджень можна виокремити шість ключових драйверів цифрової трансформації фінансових послуг.

Штучний інтелект і машинне навчання (AI/ML) забезпечують автоматизацію аналітичних процесів, кредитного скорингу, фрод-моніторингу, комплаєнсу, персоналізації фінансових продуктів і роботи

роботизованих консультантів. У фінтехкомпаніях AI часто є основою операційної моделі, оскільки використовується для оцінки ризиків, формування тарифів, аналізу клієнтської поведінки та підвищення якості сервісу.

Big Data та аналітика даних дають змогу фінансовим установам працювати з великими масивами інформації, прогнозувати кредитні ризики, аналізувати транзакційні патерни, формувати поведінкові моделі клієнтів і підвищувати безпеку платежів. Для фінтехкомпаній Big Data є базою для персоналізованих цифрових сервісів і динамічного ціноутворення.

Blockchain/DLT забезпечує прозорість, незмінність записів і децентралізацію фінансових операцій. Найважливішими напрямками його застосування є токенизація активів, смарт-контракти, транскордонні платежі, оптимізація клірингу та розрахунків, а також інфраструктурні рішення для цифрових валют центральних банків.

Хмарні технології стали основою масштабування фінтехплатформ. Вони знижують вартість інфраструктури, прискорюють запуск нових сервісів, забезпечують гнучкість, стійкість до навантажень і можливість інтеграції різних цифрових продуктів. Для банків хмарні рішення прискорюють перехід до цифрових моделей, а для фінтехкомпаній є базовою інфраструктурою для API, AI-моделей і мобільних застосунків.

Відкриті API та Open Banking забезпечують стандартизований обмін фінансовими даними між банками, фінтехкомпаніями та сторонніми сервісами. Це сприяє розвитку Banking-as-a-Service, необанків, фінансових агрегаторів, супердодатків і нових платформних бізнес-моделей.

Мобільні технології стали основним каналом доступу до фінансових послуг. Саме фінтехкомпанії першими масштабно впровадили mobile-first підхід, біометричну ідентифікацію, миттєві платежі, кредити в телефоні, цифрові гаманці та гейміфікацію фінансових продуктів.

Узагальнення технологічних драйверів цифровізації фінансового сектору подано у табл. 3.

Таблиця 3. Технологічні драйвери цифрової трансформації фінансового сектору

Технологія	Основний зміст	Роль у цифровізації фінансових послуг
AI/ML	Алгоритми аналізу даних, автоматичне прийняття рішень	Персоналізація, скоринг, комплаєнс, антифрод
Big Data	Обробка великих масивів даних	Зниження ризиків, аналітика, прогнозування
Blockchain/DLT	Розподілені реєстри, смарт-контракти	Платежі, токенизація, прозорість транзакцій
Cloud Computing	Хмарна інфраструктура	Масштабованість, гнучкість, low-cost інфраструктура
Open API / Open Banking	Стандарти доступу до даних	Екосистеми, BaaS, інтеграція сервісів
Мобільні технології	Digital-first взаємодія	Головний канал доступу до фінансових послуг

Джерело: 14-16

Таким чином, фінтехкомпанії виступають центрами інновацій у цифровому фінансовому середовищі. Їхня роль полягає у:

1. Створенні нових моделей фінансових послуг (необанкінг; P2P-кредитування; онлайн-страхування (InsurTech); цифрові інвестиційні платформи).
2. Прискоренні технологічної конкуренції. Фінтехи змушують банки впроваджувати інновації швидше та інтенсивніше.
3. Формуванні екосистем і платформного ринку (Fintech→Open Banking→API→суперпродукти)
4. Доступності фінансових послуг (Monobank, Wise, Revolut, PayPal – приклади моделей, що усувають бар'єри доступу).
5. Розвитку інфраструктурних рішень: фінтехи створюють платіжні шлюзи; мобільні гаманці; хмарні фінансові сервіси; блокчейн-платформи.
6. Підвищенні ефективності та зниженні вартості фінансових операцій (fintech зменшує фінансові трансакційні витрати в середньому на 30–60% залежно від ринку [14-16]).

Технологічні драйвери визначають архітектуру сучасного фінансового сектору. Їх поєднання створює умови для розвитку цифрових платформ, фінтехекосистем, персоналізованих сервісів і нових моделей фінансового

посередництва. На відміну від традиційних фінансових установ, фінтехкомпанії швидше впроваджують інновації, тестують нові продукти та задають нові стандарти взаємодії з клієнтами.

Роль фінтехкомпаній у цифровізації фінансових послуг проявляється у кількох напрямках. По-перше, вони створюють нові моделі фінансових послуг: необанкінг, P2P-кредитування, InsurTech, WealthTech, цифрові інвестиційні платформи. По-друге, фінтехкомпанії посилюють технологічну конкуренцію і змушують банки швидше модернізувати власні продукти та канали обслуговування. По-третє, вони формують інфраструктурні рішення: платіжні шлюзи, антифрод-системи, KYC/AML-модулі, хмарні сервіси, open-banking інтеграції та risk-management платформи.

Важливим результатом розвитку FinTech є формування моделі взаємодії «банк – фінтех». У цій моделі банки забезпечують ліцензійну, регуляторну та ресурсну основу, а фінтехкомпанії створюють технологічні рішення, цифрові інтерфейси та нові клієнтські сервіси. Така взаємодія формує екосистемну модель фінансового ринку, у якій послуги можуть надаватися не лише банками, а й технологічними компаніями, маркетплейсами, мобільними операторами та e-commerce платформами.

FinTech також посилює фінансову інклюзію. Мобільні фінансові сервіси, цифрові гаманці, альтернативне кредитування та онлайн-платежі знижують бар'єри доступу до фінансових послуг для населення, малого бізнесу та груп, які раніше були недостатньо охоплені традиційним банкінгом.

Під впливом фінтеху трансформуються й банківські моделі. Традиційні банки переходять до платформного банкінгу, Banking-as-a-Service, API-орієнтованої архітектури, екосистемного підходу та data-driven banking. В Україні цю логіку можна простежити на прикладі ПриватБанку, monobank, Райффайзен Банку, ПУМБ та інших установ, які активно розвивають цифрові канали, мобільні застосунки, дистанційні платежі та інтеграцію з цифровими сервісами [17-19].

Отже, цифровізація фінансових послуг є не лише технологічним оновленням, а глибокою трансформацією фінансового сектору. FinTech виступає її ключовим інструментом, а фінтехкомпанії та банки-фінтехи – основними агентами змін. Саме вони формують нові стандарти швидкості, доступності, персоналізації, безпеки та інтеграції фінансових послуг у цифрову економіку.

Висновки та перспективи подальших розвідок у даному напрямі. У результаті проведеного теоретичного аналізу встановлено, що FinTech є не лише інструментом модернізації окремих фінансових операцій, а системним чинником трансформації фінансового сектору. Його розвиток визначається поєднанням технологічних, економічних та інституційних змін, які формують нову логіку надання фінансових послуг, організації ринкової інфраструктури та взаємодії фінансових установ із клієнтами.

Доведено, що еволюція фінансових технологій пройшла шлях від автоматизації та електронізації базових фінансових операцій до формування цифрових платформ, екосистем, відкритого банкінгу та фінансових сервісів, побудованих на основі даних. Це дає підстави розглядати FinTech як структуротворчий компонент сучасної фінансової системи, який впливає на конкурентоспроможність фінансових установ, доступність послуг, рівень фінансової інклюзії та швидкість інноваційних змін.

Узагальнення наукових підходів засвідчило, що фінансові технології доцільно трактувати як сукупність цифрових інструментів, бізнес-моделей та організаційних рішень, спрямованих на створення, надання й удосконалення фінансових послуг. Такий підхід дозволяє поєднати технологічний, функціональний, інституційний і клієнтоорієнтований виміри FinTech.

Визначено, що ключовими технологічними драйверами цифровізації фінансових послуг є штучний інтелект і машинне навчання, Big Data, блокчейн та DLT, хмарні технології, відкриті API й мобільні платформи. Саме їх поєднання забезпечує автоматизацію рішень, персоналізацію фінансових продуктів, підвищення точності управління ризиками,

масштабованість сервісів, розвиток цифрових екосистем і зниження транзакційних витрат.

Обґрунтовано, що фінтехкомпанії та банки-фінтехи є центральними агентами цифровізації фінансових послуг. Вони прискорюють технологічну конкуренцію, змушують традиційні банки переглядати операційні моделі, формують нові стандарти швидкості, зручності та доступності фінансових сервісів. Під впливом FinTech банківський сектор переходить до платформного банкінгу, Open Banking, Banking-as-a-Service, API-орієнтованої архітектури та data-driven моделей управління.

Загалом результати дослідження підтверджують, що цифровізація фінансових послуг не є суто технічним процесом. Це комплексна трансформація фінансового сектору, у якій технології, ринкова конкуренція, регулювання та клієнтські очікування формують нову архітектуру фінансового ринку. FinTech у цьому процесі виступає базовим механізмом переходу від традиційної моделі фінансового посередництва до цифрової, платформної та екосистемної моделі.

Перспективи подальших досліджень доцільно пов'язати з емпіричною оцінкою впливу окремих технологічних драйверів на ефективність діяльності фінансових установ, рівень фінансової інклюзії, операційні витрати та якість клієнтського досвіду. Окремого наукового опрацювання потребує аналіз розвитку FinTech в Україні з урахуванням регуляторних змін, воєнних викликів, цифровізації банківських послуг та інтеграції національного фінансового сектору до європейського цифрового фінансового простору.

Література

1. Arner, Douglas W. and Barberis, Janos Nathan and Buckley, Ross P., The Evolution of Fintech: A New Post-Crisis Paradigm? *UNSW Law Research Paper*. 2016. 62. URL: <https://ssrn.com/abstract=2676553> (Accessed 17 Apr 2026)
2. Schueffel P. Taming the Beast: A Scientific Definition of Fintech. *Journal of Innovation Management*. 2017. Vol. 4. P. 32-54

3. Gomber P., Koch J.-A., Siering M. Digital Finance and FinTech: Current Research and Future Research Directions. *Journal of Business Economics*. 2017. Vol. 87, No. 5. P. 537–580. URL: <https://link.springer.com/article/10.1007/s11573-017-0852-x> (Accessed 17 Apr 2026)

4. Федішин М.П., Іліка К.Д. Теоретичні аспекти розвитку фінансових технологій в сучасній економіці. *Науковий вісник ОНУ*. 2025. №12 (337). С.63-71. DOI: <https://doi.org/10.32680/2409-9260-2025-12-337-63-71> (дата звернення: 17.04.2026).

5. Philippon, T. On FinTech and Financial Inclusion. *NBER. Working Paper No. 24759*, 2019. URL: <https://www.nber.org/papers/w24759> (Accessed 17 Apr 2026)

6. Артем'єва І. О., Залюбовська С. С. Цифрові трансформації банківського сектору. *Науковий вісник Національної академії статистики, обліку та аудиту: зб. наук. праць*. 2023. № 1-2. С. 96-103.

7. Концепція відкритого банкінгу. Національний банк України. https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Open_banking_conception_NBU_2023.pdf?v=15 (дата звернення: 17.04.2026)

8. Копилова О.В., Пічугіна Ю.В., Гончар К.О., Діджиталізація банківського сектору України – виклики та перспективи. *Економіка та суспільство*. 2023. Вип. 50. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-50-47> (дата звернення: 17.04.2026)

9. Корицька О. І., Кухта І. В. Діджиталізація банків України: сучасні тренди та перспективи. *Економіка та суспільство*. 2024. Вип. 67. С. 382-389. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/download/4764/4705/> (дата звернення: 17.04.2026)

10. Семеног А. Ю., Кривич Я., М., Цирулик С. В. FinTech технології: суть, роль і значення для економіки країни. *Вісник Одеського національного університету імені І.І. Мечникова*. 2018. Вип. 2(67). С. 100-105.

11. Кльоба Л.Г. Цифровізація – інноваційний напрям розвитку банків. *Ефективна економіка*. 2018. № 12. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/pd>

[f/12_2018/86.pdf](#) (дата звернення: 17.04.2026)

12. Кльоба Л. Г. Добош Н. М., Сорока О. П. Впровадження фінансових технологій – стратегічний напрям розвитку банків. *Ефективна економіка*. 2020. № 12. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8479> (дата звернення: 17.04.2026)

13. Мазур В. В. Фінансові технології як інструмент управління структурою капіталу. *Економіка та суспільство*. 2023. Вип. 47. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-47-48> (дата звернення: 17.04.2026)

14. KPMG. Pulse of Fintech H1 2025. *Global analysis of fintech funding*, URL: <https://assets.kpmg.com/content/dam/kpmgsites/xx/pdf/2025/08/pulse-of-fintech-h1-2025.pdf.coredownload.inline.pdf> (Accessed 17 Apr 2026).

15. McKinsey Technology Trends Outlook 2025. Report, July 2025. URL: <https://www.mckinsey.com/capabilities/tech-and-ai/our-insights/the-top-trends-in-tech> (Accessed 17 Apr 2026)

16. Каталог фінтехкомпаній України 2025. Українська асоціація фінтех та інноваційних компаній. URL: https://fintechua.org/fintech_catalog_2025 (дата звернення: 17.04.2026)

17. Monobank: перший в Україні банк без відділень. URL: <https://monobank.ua/about> (дата звернення: 17.04.2026).

18. Офіційний сайт АТ КБ «ПриватБанк». URL: <https://privatbank.ua/> (дата звернення: 17.04.2026).

19. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <https://bank.gov.ua> (дата звернення: 17.04.2026).

References

1. Arner, Douglas W., Barberis, Janos Nathan and Buckley Ross P. (2016), “The Evolution of Fintech: A New Post-Crisis Paradigm?”, *UNSW Law Research Paper*. 2016-62, available at: <https://ssrn.com/abstract=2676553> (Accessed 17 Apr 2026).

2. Schueffel, P. (2017), “Taming the Beast: A Scientific Definition of Fintech”, *Journal of Innovation Management*, vol. 4, pp. 32-54

3. Gomber, P., Koch, J.-A. and Siering, M. (2017), “Digital Finance and FinTech: Current Research and Future Research Directions”, *Journal of Business Economics*, vol. 87, No. 5, pp. 537-580, available at: <https://link.springer.com/article/10.1007/s11573-017-0852-x> (Accessed 17 Apr 2026).

4. Fedyshyn, M.P., Ilika, K.D. (2025), “Theoretical aspects of the development of financial technologies in the modern economy”, *Naukovyi visnyk ONEU*, vol.12 (337), pp.63-71. <https://doi.org/10.32680/2409-9260-2025-12-337-63-71>.

5. Philippon, T. (2019) “On FinTech and Financial Inclusion”, *NBER Working Paper*, vol. 24759, available at: <https://www.nber.org/papers/w24759> (Accessed 17 Apr 2026).

6. Artemieva, I. O., Zaliubovska, S.S. (2023), “Digital transformation of the banking sector”. *Scientific Bulletin of the National Academy of Statistics, Accounting and Auditing: Collection of Scientific Papers*, vol. 1-2, pp. 96-103.

7. Natsionalnyi bank Ukrainy (2023), “Open Banking Concept”, available at: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Open_banking_conception_NBU_2023.pdf?v=15 (Accessed 17 Apr 2026).

8. Kopylova, O.V., Pichuhina ,Yu.V., Honchar, K.O. (2023), “Digitalization of the banking sector of Ukraine – challenges and prospects”. *Ekonomika ta suspilstvo*, [Online], vol 50. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-50-47>.

9. Korytska, O. I., Kukhta, I. V. (2024), “Digitalization of Ukrainian banks: current trends and prospects”. *Ekonomika ta suspilstvo*, [Online], vol.67, pp. 382-389, available at: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/download/4764/4705/> (Accessed 17 Apr 2026).

10. Semenog, A. Yu., Kryvych, Y. M. and Tsyruyk, S. V. (2018), “FinTech technologies: essence, role and significance for the country's economy”. *Bulletin of the Odessa National University named after I.I. Mechnikov*, vol. 2(67), pp. 100-105.

11. Kloba, L.H. (2018), “Digitalization is an innovative direction in the

development of banks”. *Efficient economy*, [Online], vol. 12, available at: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/12_2018/86.pdf (Accessed 17 Apr 2026).

12. Kloba, L. H., Dobosh, N. M. and Soroka, O. P. (2020), “Introduction of financial technologies is a strategic direction for the development of banks”. *Efficient economy*, [Online], vol.12, available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8479> (Accessed 17 Apr 2026).

13. Mazur, V. V. (2023), “Financial technologies as a tool for managing capital structure”. *Ekonomika ta suspilstvo*, [Online], vol.47, available at: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-47-48> (Accessed 17 Apr 2026).

14. KPMG. (2025), Pulse of Fintech H1 2025. *Global analysis of fintech funding*, available at: <https://assets.kpmg.com/content/dam/kpmgsites/xx/pdf/2025/08/pulse-of-fintech-h1-2025.pdf.coredownload.inline.pdf>(Accessed 17 Apr 2026).

15. McKinsey (2025), “Technology Trends Outlook 2025”, available at: <https://www.mckinsey.com/capabilities/tech-and-ai/our-insights/the-top-trends-in-tech> (Accessed 17 Apr 2026).

16. Ukrainian Association of Fintech and Innovative Companies (2025). “Catalog of fintech companies in Ukraine 2025”,available at:https://fintechua.org/fintech_catalog_2025 (Accessed 17 Apr 2026)

17. Monobank(2026), “The first branchless bank in Ukraine”. available at: <https://monobank.ua/about> (Accessed 17 Apr 2026).

18. PrivatBank. (2026), available at: <https://privatbank.ua/> (Accessed 17 Apr 2026).

19. National Bank of Ukraine (2026), available at: <https://bank.gov.ua> (Accessed 17 Apr 2026).

Отримано редакцією журналу / Received: 11.05.26

Прорецензовано / Revised: 21.05.26

Дата публікації / Published: 26.05.26